

Петров В.М., канд. екон. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна
Навроцький Я.Ф., канд. екон. наук, старший науковий співробітник
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Україна
Шевченко Д.О., здобувач вищої освіти ступеня бакалавр*
Державний біотехнологічний університет, Україна

Управління удосконаленням системи ведення господарства у сільськогосподарському підприємстві

Однією з визначальних передумов ефективного прогнозованого розвитку виробничої діяльності сільськогосподарських підприємств є постійне удосконалення їх системи ведення господарства відповідно до сучасних тенденцій розвитку продуктивних сил і виробничих відносин у галузі. Її основою є створення сприятливих умов для найбільш раціонального використання у господарствах усіх наявних складових аграрного потенціалу – землі, засобів виробництва і трудових ресурсів.

Сучасна система ведення господарства (у деяких джерелах – система господарства) на рівні окремого суб'єкта господарювання являє собою узгоджену сукупність техніко-технологічних, організаційно-економічних та управлінських принципів раціональної побудови і ведення виробництва у конкретних ґрунтово-кліматичних та економічних умовах.

Науково обґрунтована система ведення господарства включає у собі усі складові організації сільськогосподарського виробництва: раціональне територіальне розташування, поглиблення спеціалізації та оптимальне сполучення галузей; інтенсифікацію, як головну передумову зростання продуктивності рослинництва і тваринництва в умовах обмеженого ресурсного забезпечення; розробку і впровадження найбільш ефективних методів використання аграрного потенціалу; постійне удосконалення прогресивних методів організації і нормування праці, систем її матеріального і морального стимулювання; створення на рівні господарства дієвих управлінських механізмів для підвищення ефективності виробництва в усіх його головних, додаткових і підсобних промислових галузях тощо. Саме ці складові обумовлюють основні вимоги до раціональної системи ведення господарства для будь-якого сільськогосподарського підприємства незалежно від організаційно-правової форми, особливостей виробничої спеціалізації та рівня концентрації виробництва [1].

На процес опрацювання та удосконалення системи ведення господарства впливає сукупність зовнішніх і внутрішніх факторів та умов здійснення виробничої діяльності конкретним сільськогосподарським підприємством. До зовнішніх факторів відносять: природні умови (кліматичні і погодні особливості регіону, якісний склад ґрунтів, рельєф місцевості); біологічні (видовий і сортовий/породний склад сільськогосподарських культур і тварин,

* Науковий керівник – В.М. Петров, канд. екон. наук, доцент.

організаційно-технологічні особливості їх захисту від хвороб і шкідників); економічні (фінансова, податкова, інвестиційна, митна політика держави; рівень розвитку ринкових інституцій, механізми управління попитом і пропозицією, цінова політика тощо); політичні (тенденції формування та розвитку міжнародного та національного ринків, міжнародне становище країни, загальна аграрна політика держави); рівень розвитку науково-технічного прогресу та ефективність впровадження його досягнень у всі виробничі сфери агропромислового комплексу тощо [2-4]. До внутрішніх факторів, що впливають на формування системи ведення господарства традиційно відносять: кількісні та якісні параметри наявного ресурсного потенціалу господарства (комплексна оцінка земельних угідь, яка крім загальної площі і якісних характеристик ґрунтових різниць включає також особливості їх конфігурації, площі окремих ділянок, віддаленість від господарських об'єктів тощо; матеріально-технічних і трудових ресурсів); організаційні умови здійснення виробничої і комерційної діяльності (система планування і прогнозування виробництва; трудова і технологічна дисципліна тощо); соціальні чинники (система матеріального і морального стимулювання працівників, рівень розвитку соціальної інфраструктури, соціально-психологічний клімат у трудових колективах).

Формування та удосконалення раціональної системи ведення господарства на рівні конкретного сільськогосподарського підприємства можна здійснювати трьома основними шляхами. Перший передбачає збереження кількісного складу галузей господарства за одночасної зміни їх змістовного наповнення. За цього шляху відбувається впровадження сучасних інноваційних засобів механізації і технологічних комплексів, нових високо продуктивних сортів (гібридів) сільськогосподарських культур і порід (гібридів, ліній) тварин і птиці тощо.

За другого шляху якісні характеристики галузей залишають відносно незмінними, але зазнає змін їх кількісний склад. Тут змінюються виробничий напрямок (відбуваються зміни у виробничій спеціалізації господарства), кількісні пропорції у структурі основних та оборотних засобів, якісні характеристики трудових ресурсів тощо.

Третій шлях формування системи ведення господарства являє собою поєднання окремих елементів перших двох, коли разом із кількісними змінами галузевої структури відбувається якісне удосконалення характеристик у межах окремих галузей. Тобто певні структурні зміни у виробництві супроводжуються удосконаленням технологій, їх технічного забезпечення тощо.

Обов'язковою умовою ефективного управління обґрунтуванням системи ведення господарства у конкретному сільськогосподарському підприємстві є удосконалення його організаційної і виробничої структури, а також структури управління. Крім того, усі компоненти системи ведення господарства повинні мати відповідне організаційно-економічне обґрунтування.

Список використаних джерел:

1. Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Лісостепу України / за ред. М.В. Зубця. Київ : Логос, 2004. 776 с. 2. Петров В.М. Вплив структурних змін у сільському господарстві на формування машинно-трактор-

них парків сільськогосподарських підприємств. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Серія «Економічні науки»*. Харків : ХНТУСГ, 2014. Вип. 150. С. 253-261. 3. Петров В.М. Організаційні проблеми технологічного забезпечення землеробства в Україні. *АгроІнКом*. 2007. № 1-2. С. 23-26. 4. Петров В.М. Розвиток агротехнологій і технічна політика у сільському господарстві. *Економіка АПК*. 2006. № 8. С. 36-40.

**Петровський О.О, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії*
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Інноваційність як чинник міжнародних рейтингів країн

Значення інноваційності систем різних рівнів у сучасній глобальній економіці, в якій посилюється конкуренція, застосовуються її нові методи, підкреслюється в багатьох дослідженнях та доповідях міжнародних організацій [1-8]. Експертами на основі емпіричних даних доведений прямий зв'язок між інноваційністю економіки, яка оцінювалася на основі показника глобального інноваційного індексу (Global Innovation Index, GII), та рівнем ВВП на душу населення [1]. При цьому відзначено, що такий зв'язок є взаємообумовленим, оскільки більш розвинута економіка спроможна генерувати та впроваджувати більше інновацій, та впровадження інновацій стимулює економічне зростання.

Проведений нами порівняльний аналіз рейтингів країн за глобальним інноваційним індексом, світовою конкурентоспроможністю, індексом людського розвитку (Human Development Index, HDI) [2, 3, 4] доводить важливе значення інноваційності національної економіки і для її конкурентоспроможності у світовому економічному просторі, і для якості життя. Більш інноваційні країни мають вищий рейтинг конкурентоспроможності своєї економіки та вищий індекс людського розвитку.

У вітчизняних наукових публікаціях категорія «інноваційність» ще не набула широкого застосування. Вікіпедія визначає інноваційність як характеристику бути інноваційним [5]. А. Субрабаниан звертає увагу на те, що інноваційність є стійкою рисою, яку демонструють інноваційні фірми протягом певного періоду часу, тому показник інноваційності повинен включати часовий вимір, у той же час концептуалізація інноваційності як одновимірного феномену є неповною [6].

Маємо відзначити правомірність та продуктивність дослідження при застосуванні концепції інноваційності як характеристики різних об'єктів: інноваційності особистості, інноваційності підприємства, інноваційності регіональної, галузевої, національної або світової економічної систем. В. Прохоров, С. Мушнікова, застосували концепцію інноваційності до системи управління підприємством, визначивши її принципи такі, як креативність,

* Науковий керівник – В.М. Онегіна, доктор екон. наук, проф.